หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

ประวัติและสภาพความผิดฐานรับของโจร

1.1 ประวัติความผิดฐานรับของโจร

1.1.1 ประวัติความผิดฐานรับของโจรในกลุ่มประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายโรมัน (Roman Law System , Civil Law System)

เมื่อประมาณ 450 ปี ก่อนคริสต์ศักราช จักรพรรดิจัสติเนียน (Justinian The Emperor) แห่งกรุงโรม ได้สร้างกฎหมายสิบสองโต๊ะขึ้น [1] โดยกำหนดความผิด(ทางอาญา) ที่เกี่ยวกับทรัพย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่เกี่ยวกับความผิดฐานรับของโจร ไว้บนโต๊ะที่ 8 ว่าด้วยละเมิด [2] ดังนี้

".....

.....

(15) ถ้าผู้ใดประสงค์จะขอค้นบ้านผู้อื่น โดยเขาไม่เต็มใจ ในเหตุที่ทรัพย์ของตนถูกขโมย จะต้องเข้าไปค้นโดยเปลือยกาย ถ้าได้ของโจรในบ้านนั้น เจ้าบ้านต้องสันนิษฐานรับผิดเป็นโจรลักทรัพย์รายนั้น ถ้าเจ้าของบ้านยอมให้ค้นโดยทันที ถ้าค้นพบแล้ว ให้คืนทรัพย์แก่เจ้าทรัพย์ เจ้าบ้านนี้อาจเรียกค่าเสียหายเป็นเตรียญจากผู้ร้ายที่เอาทรัพย์มาซุกซ่อนไว้ในบ้านของตน

(16) ถ้าหากค้นทรัพย์ไม่พบ ให้ปรับผู้ค้นเป็นทวีคูณซึ่งราคาทรัพย์ที่กล่าวอ้าง

(17) กรรมสิทธิ์ในทรัพย์ที่เป็นของร้ายจะได้มาทางอายุความไม่ได้

---

[1] หลวงสุทธิวาทนฤพุฒิ, คำบรรยายประวัติศาสตร์กฎหมายชั้นปริญญาโท (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2516), หน้า 29.

[2] เรื่องเดียวกัน, หน้า 34 – 36.

(19) ผู้รับของไว้โดยทุจริตคิดเอาเสีย ให้ปรับตามราคาทรัพย์นี้ฝากเป็นหวีกูณ

.....

..... "

ที่กล่าวถึงกฎหมายของจักรพรรดิจัสติเนียนเป็นปฐมด้วยเหตุว่า การจารึกบทบัญญัติลงบนโต๊ะทองแดง และการที่นักประวัติศาสตร์กฎหมายเรียกกฎหมายสิบสองโต๊ะนี้ว่า Code นั้นเป็นรูปแบบของการบัญญัติกฎหมายโดยรัฐราชบัตย์ ลงไว้เป็นลายลักษณ์อักษร และประกาศ เผยแพร่แก่ประชาชนอันถือเป็นต้นแบบของกฎหมายลายลักษณ์อักษร (Written Law) และกฎหมายโรมัน รวมทั้งวิธีการของการสร้างกฎหมายแบบโรมันนี้เองที่เป็นรากเง่าของกฎหมายของกลุ่มประเทศ ที่ใช้ประมวลกฎหมาย หรือที่เรียกอีกชื่อหนึ่งว่า " The Civil Law System " จนถึงคริสต์ศตวรรษที่ 12 นักปราชญ์กฎหมายเยอรมันยังได้นำกฎหมายโรมันดังกล่าว รวมทั้งพระราชนิพนธ์เกี่ยวกับกฎหมายของจักรพรรดิจัสติเนียน(Justinian The Emperor)แห่งกรุงโรม มาพัฒนาเพื่อให้ใช้ได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์และสิ่งแวดล้อมในสมัยนั้น ต่อมาประเทศต่าง ๆ ในภาคพื้นยุโรปได้ออกลำอาณานิคมในทวีปอื่น ๆ และได้นำเอาระบบกฎหมายดังกล่าว ไปใช้ในอาณานิคมของตน ซึ่งต่อมาภายหลังประเทศอื่น ๆ ที่ประสงค์จะปรับปรุงกฎหมายของตนใหม่ ก็ได้นำเอากฎหมายจากประเทศในกลุ่มนี้ไปเป็นข้อพิจารณาประกอบกับความนึกคิด สถานการณ์ วิถีชีวิต และสิ่งแวดล้อมในประเทศของตน [1] อีกด้วย

ประเทศในภาคพื้นยุโรปที่ใช้กฎหมายในระบบประมวลกฎหมาย (The Civil Law System) นี้ได้แก่ เยอรมัน ฝรั่งเศส เบลเยี่ยม อิตาลี สเปน โปรตุเกส เดนมาร์ก นอรเวย์ สวีเดน สวิสเซอร์แลนด์ และ กรีก นอกจากนี้ยังมีบางประเทศในทวีปอเมริกาใต้ อัฟริกา และ

---

[1] ธานินทร์ กรัยวิเชียร, คำบรรยายกฎหมายเปรียบเทียบระหว่างกฎหมายไทย กับกฎหมายของประเทศของโกล – แซกซอน (กรุงเทพมหานคร : คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518), หน้า 1 – 2. (อัดสำเนา.)

เอเชีย ที่ได้รับอิทธิพลของกฎหมายของกลุ่มระบบกฎหมายโรมันนี้ด้วย [1]

1.1.2 ประวัติความเป็นมาของโจรในกลุ่มประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายมาร์กซิสม์ – เลนินนิสม์ (Marxism - Leninism Law System)

ประเทศต่าง ๆ ในค่ายคอมมิวนิสต์ อาทิเช่น สหภาพโซเวียตรัสเซีย และประเทศในยุโรปตะวันออก แต่เดิมใช้กฎหมายที่มีรากฐานมาจากกฎหมายโรมันและกฎหมายของประเทศต่าง ๆ เช่น ฝรั่งเศส และเยอรมัน [2] หลังจากมีการปฏิวัติครั้งใหญ่ในรัสเซียเมื่อปี ค.ศ.1917 เป็นต้นมา รัสเซียได้ปฏิรูประบบกฎหมายในประเทศของตนเสียใหม่ ซึ่งแม้ว่าโดยสภาพหรือรูปแบบ ของระบบกฎหมายที่ปฏิรูปแล้วนั้น ยังเป็นระบบกฎหมายที่มีลักษณะเป็นประมวลกฎหมาย (Code) หรือกฎหมายลายลักษณ์อักษร (Written Law) อยู่ก็ตาม แต่หลักการในกฎหมายได้แปรเปลี่ยนไปเป็นอันมาก โดยเน้นความสำคัญของกฎหมายมหาชน จึงทำให้กฎหมายเอกชนด้อยความสำคัญลงไปมาก และถือว่ากฎหมายและรัฐเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน กฎหมายจะต้องเป็นไปตามสภาวการณ์ทางเศรษฐกิจ และกฎหมายจะต้องสอดคล้องและเป็นเครื่องมือสำคัญของลัทธิมาร์กซิสม์ – เลนินนิสม์ (Marxism - Leninism) ด้วย [3]

---

[1] ดู Rene David and John E.C. Brierley, Major Legal Systems in the World Today second edition (New York : The Free Press, 1978) เนื้อหาของกฎหมายสืบสองโต๊ะ บนโต๊ะที่ 8 ในส่วนที่เกี่ยวกับความผิดฐานรับของโจร ดังกล่าวข้างต้น แม้จะมีลักษณะเป็นกฎหมายสารบัญญัติและวิธีสบัญญัติพร้อม ๆ กันไป แต่ก็เป็นต้นแบบความคิดให้ประเทศในภาคพื้นยุโรปใช้เป็นแนวทางได้เป็นอย่างดี

[2] โกศล โสภาคย์วิจิตร , "ระบบกฎหมายสังคมนิยม : โซเวียตรัสเซียและยุโรปตะวันออก," วารสารกฎหมายจุฬาลงกรณ์ 5 (2523) : 61.

[3] ธานินทร์ กรัยวิเชียร, ถ้อยคำบรรยายกฎหมายเปรียบเทียบ..., หน้า 2.

โดยที่สหภาพโซเวียตรัสเซีย จัดกลุ่มการถือกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินออกเป็นกลุ่มต่าง ๆ กัน คือ ทรัพย์สินที่เป็นกรรมสิทธิ์ของรัฐ (State Ownership), ทรัพย์สินที่เป็นกรรมสิทธิ์ของนารวม กงก์การ สหกรณ์ และสาขาต่าง ๆ (Ownership of Collective Farms, other Cooperation Organization and their Association) ,ทรัพย์สินที่เป็นกรรมสิทธิ์ของสหภาพการค้า และองค์การสาธารณะต่าง ๆ (Property of Trade Unions and other Public Organization) และทรัพย์สินส่วนบุคคล (IndividualOwnership)[1] ทั้งนี้ รัฐได้เข้ามาควบคุมมิให้เอกชนมีกรรมสิทธิ์ ในทรัพย์สินได้บ้างเท่าที่จำเป็นเท่านั้นการกระทำดังกล่าวโดยเท่าเทียมกัน รัฐควบคุมมิให้เอกชนมีทรัพย์สินเกินความจำเป็น ด้วยระบบการจดทะเบียนทรัพย์สิน ควบคุมการซื้อขาย การคุมการเคลื่อนไหวของประชาชนในเขตต่าง ๆ และมีระบบการลงโทษที่รุนแรง

จากการศึกษาประมวลกฎหมายอาญาของสหภาพโซเวียตรัสเซีย (The Criminal Code of the RSFSR) ไม่ปรากฏว่ามีมูลฐานรับรองโจรโดยตรงอย่างในประเทศเสรีทั่วไป แต่ในกฎหมายแพ่ง (The Civil Code of the RSFSR)[2] ก็มีบทบัญญัติให้สิทธิแก่เจ้าของติดตามเอาทรัพย์สินของตนคืน ได้จากผู้ที่ไม่มีสิทธิตามกฎหมายรวมทั้งทรัพย์ที่เป็นของโจร

---

[1] William B.Simons, Comp., "Law of Property," In The Soviet Code of Law ,pp.416 - 422.(Maryland : Sijithoft & Noordhoff, 1980)

[2] Ibid., "The Civil Code of the RSFSR, Article 151, 152," pp.431 - 432.

ด้วย ได้กล่าวที่มาตรา 151[1] บัญญัติว่า

"เจ้าของทรัพย์ทั้งหลายย่อมทรงไว้ซึ่งสิทธิที่จะเรียกเอาทรัพย์สินของตนคืนจากผู้ที่ครอบครองทรัพย์สินนั้นเอาไว้โดยมิชอบด้วยกฎหมาย"

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

---

1 Section 151 "Every owner has the right to reclaim his property from any person in unlawful possession of it"

และมาตรา 152[1] ซึ่งบัญญัติว่า "ถ้าทรัพย์สินนั้นได้มาโดยมีค่าตอบแทนจากบุคคลผู้ไม่มีสิทธิในการโอนทรัพย์นั้น และผู้ที่ได้มาซึ่งทรัพย์นั้นไม่ได้รู้หรือไม่น่าจะรู้ว่าเป็นเช่นนั้น (ได้มาโดยสุจริต) เจ้าของที่แท้จริงจะมีสิทธิที่จะเรียกคืนทรัพย์สินนั้นจากผู้ที่ได้รับมาก็เฉพาะเมื่อเป็นกรณีที่ทรัพย์สินนั้นเป็นทรัพย์สินหาย เพราะเจ้าของทำหายหรือผู้อื่นที่เจ้าของทรัพย์ได้มอบให้ทรัพย์นั้นอยู่ในความครอบครองทำหาย หรือเป็นกรณีที่ทรัพย์สินนั้นถูกโจรกรรมจากเจ้าของทรัพย์หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ครอบครองทรัพย์ดังกล่าวมาแล้ว หรือเป็นกรณีทรัพย์สินนั้นได้พ้นจากการครอบครองของเจ้าของทรัพย์นั้นหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ครอบครองโดยความไม่สมัครใจของเจ้าของทรัพย์หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ครอบครองนั้น

การเรียกทรัพย์สินคืนตามวรรคหนึ่งแห่งมาตรานี้ไม่ให้ใช้บังคับหากทรัพย์สินนั้นได้ถูกจำหน่ายไปในการบังคับคดี ตามคำพิพากษาของศาล

ถ้าได้ทรัพย์สินมาโดยไม่มีค่าตอบแทนจากบุคคลผู้ไม่มีสิทธิโอน เจ้าของสามารถเรียกทรัพย์สินนั้นคืนได้ในทุกกรณี"

---

[1] Section 152 "If property has been acquired for value from a person who had no right to dispose of it, provided the acquirer did not know and ought not to have know this (acquirer in good faith), then the owner is entitled to reclaim his property from this acquirer only where the property had been lost by the owner or by some person into whose possession the property had been delivered by him, or where it had been stolen from one or the other or they had parted with possession in some other involuntary way.

Recovery on the grounds laid down in the first paragraph of this article is not allowed if the property was sold by the method prescribed for the execution of judicial decisions.

If property is acquired gratuitously from a person who had no right to dispose of it, the owner may in all cases reclaim it"

สำหรับกฎหมายในค่ายคอมมิวนิสต์นั้น ถือกันได้ว่ากฎหมายของสหภาพโซเวียตรัสเซีย เป็นกฎหมายแม่บท ซึ่งประเทศอื่น ๆ ในเครือคอมมิวนิสต์ได้นำไปใช้เป็นหลัก ในการแก้ไขกฎหมายของตน ให้เหมาะสมกับสิ่งแวดล้อม และตามแนวความคิดเห็นของค่ายคอมมิวนิสต์ ในแต่ละประเทศ[1]

ประเทศที่ใช้กฎหมายระบบนี้ นอกจากสหภาพโซเวียตรัสเซียแล้วยังมีประเทศบริวารต่าง ๆ เช่น โปแลนด์ เยอรมันตะวันออก เชกโกสโลวาเกีย ออสเตรีย ฮังการี บูโกสลาเวีย รูมาเนีย และบุลกาเรีย นอกจากนี้ยังมี สาธารณรัฐประชาชนจีน และเกาหลีเหนือ เป็นต้น

1.1.3 ประวัติความยึดถือรับของโรมในกลุ่มประเทศที่ใช้ ระบบกฎหมายแองโกล – แซกซอน (Anglo - **Saxon** Law System)

ระบบกฎหมายแองโกล – แซกซอน (Anglo- **Saxon** Law System) ที่ใช้ในภาษาอังกฤษเรียกระบบกฎหมายนี้ว่า "คอมมอน ลอว์" (Common Law)ซึ่งแสดงความหมายที่ลึกซึ้งกว่าศัพท์ที่เราเรียกกันในภาษาไทยว่า "กฎหมายจารีตประเพณี"(Custom Law) หรือ "กฎหมายที่ไม่เป็นลายลักษณ์อักษร" (Unwritten Law)[2] ในยุคที่ประเทศอังกฤษ เป็นมหาอำนาจทางทะเลได้ออกล่าอาณานิคมไปในทุกทวีป ขณะเดียวกันก็ได้นำเอาระบบกฎหมายนี้ไปปกครองดินแดนเหล่านั้นด้วย ภายหลังอาณานิคมเหล่านั้นเป็นเอกราช จึงได้รับอิทธิพลของระบบ

---

[1] ธานินทร์ กรัยวิเชียร, คำบรรยายกฎหมายเปรียบเทียบ ... , หน้า 3.

[2] วิษณุ เครืองาม , กฎหมายแองโกล – อเมริกัน (กรุงเทพมหานคร : คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520) , หน้า 14. (อัดสำเนา.)

กฎหมายนี้ไปปรับปรุงให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของตน เช่น สหรัฐอเมริกา รวมทั้งประเทศที่อยู่ในเครือจักรภพของอังกฤษ[1]

ในสมัยแรก ๆ ของระบบกฎหมายคอมมอน ลอว์ ของอังกฤษมีหลักฐานแสดงว่า ศาลเป็นที่กหลักฐานต่าง ๆ ด้วยภาษาลาติน[2] แสดงว่าแต่เดิมกฎหมายอังกฤษอยู่ใต้อิทธิพลของกฎหมายโรมันมาก่อน จนถึงประมาณ ค.ศ. 1066 ในสมัยของพระเจ้าวิลเลียมที่ 1 จึงเริ่มมีการปรับปรุงกฎหมายตามแบบของอังกฤษมากขึ้น ๆ[3]

กฎหมายอังกฤษแต่เดิมความผิดตามคอมมอน ลอว์ ไม่มีฐานรับของโจรโดยตรง จึงเป็นแต่ความผิดฐานปิดบังผู้กระทำความผิด คือ Misprision of Felony, Compounding of Felony[4] และไม่ใช่ "สมรู้ภายหลังการ" (Accessory after the fact) เพราะ

---

[1] ชานินทร์ กรัยวิเชียร, คำบรรยายกฎหมายเปรียบเทียบ ... , หน้า 4.

[2] ชำนาญ พิเชษฐพันธ์, คนไทยกับกฎหมายอังกฤษ (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ทวีพิมพ์ดี, 2523), หน้า 19.

[3] เรื่องเดียวกัน, หน้า 6 – 7.

[4] หนังสือ Ballentine 's Law Dictionary อธิบายคำว่า"Misprision of Felony" หมายถึงการทำละเว้นต่อรัฐ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการไม่ปฏิบัติหน้าที่ผลเมืองดี เช่นไม่ยับยั้งช่วยเหลือผู้กระทำความผิด (เทียบได้ทำนองเดียวกับความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 214 ของไทย) ส่วนคำว่า"Compounding of Felony" หมายถึง กรณีที่ผู้เสียหายไปตกลงกับผู้กระทำความผิดว่าตนจะไม่ร้องทุกข์ต่อเจ้าหน้าที่ในความผิดนั้น โดยเรียกร้องเอาประโยชน์จากผู้กระทำความผิด

ไม่ได้ช่วยรับตัวโจร แต่รับของโจรไว้เท่านั้น[1] ซึ่งเรื่องนี้เคยมีคดี Dawson เกิดขึ้น ในปี ค.ศ. 1602 ศาลอังกฤษตัดสินว่า ถ้าพูดที่ทำผู้เสียหายว่าเป็นคนชั่วร้าย โดยรับซื้อเหล้าไวน์และลูกวัวที่ถูกลัก ทั้งที่รู้อยู่แล้วว่าเป็นทรัพย์ที่ถูกลักนั้น ไม่ผิดฐานหมิ่นประมาท เนื่องจากในขณะนั้นไม่มีกฎหมายให้เอาผิดแก่ผู้ที่รับทรัพย์ที่ถูกลักไปโดยรู้อยู่แล้วว่าเป็นทรัพย์ที่ถูกลัก และผู้ที่รับทรัพย์ที่ถูกลักไว้ ก็ไม่ใช่ผู้สมรู้ในการลักทรัพย์นั้น[2] เนื่องจากการสมรู้ภายหลังการลักทรัพย์นั้นจะต้องเป็นกรณีให้ที่อาศัยหรือซ่อนตัว (harbor) แก่ผู้ลักทรัพย์ยิ่งกว่าแก่ตัวทรัพย์สินที่ถูกขโมยมานั้น[3] จนต่อมาในปี ค.ศ. 1692 อังกฤษได้ตราพระราชบัญญัติฉบับหนึ่งบัญญัติให้ถือว่าบุคคลซึ่งรับซื้อหรือรับไว้ด้วยประการใด ซึ่งทรัพย์ที่ถูกลักโดยรู้อยู่แล้วว่าเป็นทรัพย์ที่ถูกลักนั้น เป็นผู้สมรู้กับผู้ลักทรัพย์ (one who bought or receive stolen property knowing the property to be stolen should be deemed a an accessory after the fact to theft)[4] การตราพระราชบัญญัติดังกล่าวนี้มิได้มีผลในทางปราบปรามผู้รับของโจรได้เท่าใดนัก เนื่องจากหลักการวิธีพิจารณาความอาญาของอังกฤษ (the procedural rule) ที่ใช้บังคับอยู่ในขณะนั้นกำหนดว่า ผู้สมรู้ (Accessory) ไม่อาจถูกตัดสินได้ เว้นแต่ตัวการ (Principal) คือตัวผู้ลักทรัพย์จะได้ถูกพิจารณาลงโทษไปแล้ว ซึ่งกรณีดังกล่าวก็มีช่องว่างเนื่องจากตัวการหรือตัวผู้ลักทรัพย์นั้นเองมักจะหลบหนีไปได้หรือเสียชีวิตไปก่อน หรือหลุดพ้น

---

[1] จิตติ ติงศภัทิย์, คำอธิบายประมวลกฎหมายอาญา ภาค 2 ตอนที่ 2 และภาค 3 พิมพ์ครั้งที่ 2 แก้ไขเพิ่มเติม (ม.ป.ท.,2513), หน้า 2684. คำว่า "ผู้สมรู้ภายหลังการ" เป็นคำของศาสตราจารย์ จิตติ ติงศภัทิย์ ในวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้เขียนใช้คำดังกล่าวและคำว่า "ผู้สมรู้ภายหลังการกระทำความผิด" แทนคำว่า"Accessory after the Fact"

[2] อุทิศ ธรรมวาทิน, "ฎีกาวิเคราะห์รับของโจร : เจตนารมย์ของการลงโทษ," วารสารอัยการ 3 (กุมภาพันธ์ 2523) : 87.

[3] Wayne R.Lafave and Austin W.Scott, Jr., Handbook on Criminal Law, (Minnesota : West Publishing Co.,1972), p.682.

[4] Ibid.

คดีไปด้วยเหตุผิดพลาดจากการฟ้องคดี[1] เป็นต้น

ในปี ค.ศ. 1701 อังกฤษได้ตราพระราชบัญญัติลงโทษผู้รับของโจรในฐานะ เป็นผู้สมรู้ แม้ทั้งที่ผู้ลักทรัพย์จะยังไม่ถูกตัดสินลงโทษว่ากระทำความผิด และในที่สุด ในปี ค.ศ. 1827 ความผิดฐานรับของโจร โดยรู้อยู่แล้วว่าเป็นทรัพย์ที่ถูกลัก จึงได้แยกออกมาเป็นความผิดอีกฐานหนึ่ง และกำหนดองค์ประกอบความผิดดังนี้[2]

1. มีการรับทรัพย์
2. เป็นทรัพย์ที่ถูกชโมยมา และทรัพย์นั้นยังมีฐานะเป็นของโจรในเวลารับ

---

1 Ibid., 683.

2 Rollin M.Perkins, Criminal Law (New York : The Foundation Press, Inc., 1969), p.332.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3. ผู้รับได้รับทรัพย์นั้นไว้โดยรู้ว่าเป็นของโจร และ

4. มีเจตนาทุจริต

สำหรับกฎหมายอเมริกัน ซึ่งเดินตามรอยกฎหมายอังกฤษ คือได้บัญญัติให้การรับทรัพย์ที่ถูกลักมาโดยรู้อยู่แล้วว่าเป็นทรัพย์ที่ถูกลัก เป็นความผิดต่างหากความผิดหนึ่งและในสมัยปัจจุบันมีแนวโน้มที่จะขยายขอบเขตของความผิดฐานนี้ออกไป โดยผู้รับของโจรไม่จำต้องรู้อย่างแท้จริงว่าเป็นทรัพย์ที่ถูกลักไป โดยถือว่าการกระทำการปกปิด หรือการที่ยังคงยึดถือทรัพย์อยู่ เมื่อรู้แล้วว่าเป็นทรัพย์ที่ถูกลักไป ก็เป็นการเพียงพอแล้วที่จะถือว่ารับไว้โดยรู้ว่าเป็นทรัพย์ที่ถูกลักไป นอกจากนี้ยังขยายออกไปถึงการรับทรัพย์ที่ถูกยักยอก (Misappropriation) และฉ้อโกง (False Pretenses) อีกด้วย และสถาบันกฎหมายอเมริกัน ยังมีความประสงค์ที่จะลงโทษความผิดฐานรับของโจร โดยรวมห้องกลับแก่ผู้รับที่ได้รับทรัพย์มาจากการลักทรัพย์ ยักยอกและฉ้อโกง ในความผิดฐานโจรกรรม (Theft) อีกด้วย [1]

นอกจากนี้ยังมีคำพิพากษาในคดี People V.Allen,407 Ill.596,600,96 N.E.2d 446,448 (1950). และคดี Reade V.State,155 Tex.Cr.R.528,236 S.W.2d 798,799 (1951). วางแนวทางในการพิสูจน์ความผิดฐานรับของโจรไว้ดังนี้

1. ทรัพย์นั้นได้ถูกขโมยไปโดยบุคคลอื่น ซึ่งมิใช่ตัวผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำการรับของโจร

2. บุคคลผู้ถูกกล่าวหาว่ารับของโจรนั้น ได้รับของโจรนั้นไว้ หรือช่วยเหลือในการปิดบังซ่อนเร้นจริง ๆ

3. ผู้รับรู้ในเวลาที่รับว่าทรัพย์นั้นถูกขโมยมา และ

4. ผู้รับรับไว้เพื่อประโยชน์ของตนเองหรือผู้อื่น และเพื่อป้องกันมิให้เจ้าของ ได้รับทรัพย์นั้นไป [2]

---

[1] Wayne R.Lafave and Austin W.Scott ,Jr., Handbook on Criminal Law, p.682.

[2] Rollin M. Perkins, Criminal Law , p.322.

1.1.4. ประวัติความเป็นมาของโจรในกลุ่มประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายอิสลาม (Islamic Law System)

คำว่า "อิสลาม" เป็นคำในภาษาอาหรับ มีความหมายตามรากศัพท์ว่า สันติ และมีความหมายตามศาสนาว่ายอมตามและจงรักภักดีต่อพระองค์อัลลอฮ์ (ซ.ล.)ซึ่งเป็นพระผู้เป็นเจ้าองค์เดียวของอิสลาม และผู้ที่นับถือศาสนาอิสลาม เรียกว่า "มุสลิม"[1]

เนื่องจากประเทศต่าง ๆ ที่ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม เช่นยิ่งนั้น ในระบบมหาคัมภีร์อัล–กุรอาน[2] ซึ่งถือเป็นธรรมนูญแห่งชีวิตที่สมบูรณ์แบบที่สุดของมุสลิมทั้งมวล พระบัญญัติกัมภีร์อัล–กุรอาน นี้ได้ประมวลกฎเกณฑ์และข้อบังคับต่าง ๆ ว่าด้วยการประกอบศาสนกิจทั้งหลาย ว่าด้วยการสัมพันธ์ ระหว่างมนุษย์กับพระผู้เป็นเจ้า ว่าด้วยการสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ กับมนุษย์ด้วยกัน เป็นต้นว่า ครอบครัว การสืบมรดก การค้าขาย สิทธิหน้าที่และอื่น ๆ และว่าด้วยการสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับผู้อยู่ใต้การปกครอง ตลอดจนว่าด้วยความอาญา (ฮุดูด)[3] และความแพ่ง (อัล–มุอามะลาต) ต่าง ๆ อีกด้วย

---

1 พิศุทธิ์ มะมิน, นี่คืออิสลาม (กรุงเทพมหานคร : การพิมพ์ไทยวัฒน์ ,2519), หน้า 11.

2 พระมหาคัมภีร์อัล–กุรอาน เป็นคัมภีร์ศักดิ์สิทธิ์สูงสุดของอิสลามและมุสลิม ถือว่าเป็นคัมภีร์สุดท้ายของโลก รวบรวมคำตรัสของพระผู้เป็นเจ้าที่ได้ประทานแก่ท่านศาสดา มูฮัมหมัด (ซ.ล.) ทีละเล็กทีละน้อยตามเหตุการณ์ในสมัยนั้นจนครบถ้วน เป็นระยะเวลา 22 ปี กับ 3 เดือน รวมทั้งสิ้น 6,666 วรรค มี 114 บท แบ่งเป็น 30 ส่วน ในจำนวนเท่ากันนี้ ไม่มีข้อความใดขัดแย้งกันเองเลย ใช้ข้อความและคำพูดเป็นภาษาอาหรับชั้นสูง, ดู บุญเรือง บินเรามัญ, คำบรรยายกระบวนวิชากฎหมายอิสลาม (กรุงเทพมหานคร : ยูไนเต็ดโปรดักชั่น , 2521), หน้า 5 – 6.

3 พิศุทธิ์ มะมิน, นี่คืออิสลาม , หน้า 35 – 86.

นอกจากระบบกฎหมายอิสลาม แล้ว ยังมี "ซุนนะห์"[1] และ "ฟิกห์"[2] ซึ่งรวมเรียกว่า "ชาร์อะฮ์แห่งอิสลาม" (شريعة) เป็นหลักกฎหมายที่สำคัญที่สุดในระบบกฎหมายอิสลาม เพราะการที่ศาลจะใช้คำพิพากษา คำวินิจฉัย คำชี้ขาด หรือมติใด ๆ ที่มีผลเป็นกฎหมายได้ ก็ต่อเมื่อคำพิพากษา คำวินิจฉัย คำชี้ขาดหรือมตินั้น ๆ ไม่ขัดต่อหลักการหรือบทบัญญัติใน "ชาร์อะฮ์แห่งอิสลาม" แล้วเท่านั้น

ธรรมนูญแห่งอิสลามให้สิทธิแก่บุคคลในการมีกรรมสิทธิ์ในทรัพย์ และไม่ให้บุคคลใช้กรรมสิทธิ์ในทรัพย์โดยทุจริต

พระองค์อัลลอฮ (ซ.บ.)* ได้ตรัสไว้ว่า

"...และจงอย่ากิน (โกง) ทรัพย์สมบัติของซึ่งกันและกันระหว่างพวกเจ้า โดยเท็จ....."

(ซูเราะห์อัล-บะกอเราะห์ โองการที่ 188)

ในส่วนที่เกี่ยวกับการรับของโจร ตามหลักกฎหมายอิสลามได้จัดให้ "การรับของโจร"

---

[1] "ซุนเนะห์" (سنة) หรือ "ฮัดยาดีสุ" (حديث) ได้แก่ ประมวล** ถ้อยคำ คำสั่ง การปฏิบัติ และคำชี้ขาดในปัญหาใดปัญหาหนึ่งของท่านศาสดามูฮัมมัด (ซ.ล.)ตลอดจนการปฏิบัติและทำกล่าวของสาวก ซึ่งท่านศาสดาทรงทราบและไม่ทักท้วงหรือทรงให้การรับรองแก่การกระทำหรือคำกล่าวนั้น ๆ ดู ซีซุกซี่ ทะบีดิน, นี้ก๊อิสลาม , หน้า 86 – 87.

[2] "ฟิกห์" (فقه) ได้แก่ประมวลคำวินิจฉัย คำชี้ขาดตัดสิน และบทสรุปของบรรดาสาวกของท่านศาสดามูฮัมมัด (ซ.ล.) หรือของบรรดาผู้รู้ วิชาการศาสนาอิสลามในปัญหาใดปัญหาหนึ่ง หรือข้อพิพาทใด ๆ ในเมื่อไม่มีการบัญญัติไว้โดยชัดแจ้งและคำวินิจฉัย คำชี้ขาด หรือมติดังกล่าวนั้นได้รับการสนับสนุนและเป็นที่ยอมรับของบรรดาบุคคลในระดับเดียวกันโดยทั่วไปด้วย ดู ซีซุกซี่ ทะบีดิน , นี้ก๊อิสลาม , หน้า 87.

* ซ.บ. ย่อมาจาก ซุบหานาฮูวาตาอาลา แปลว่า มหาบริสุทธิ์แด่พระองค์

** ซ.ล. ย่อมาจาก ซอลลอลลอฮู อฺลัยฮิวาซัลลัม แปลว่า ขอความสันติสุขจงมีแด่ท่านศาสดาตลอดจนวงศ์วาร

เป็นเรื่องทางแพ่ง[1] (วัล-บุลาและจาต) ในส่วนที่เกี่ยวกับการซื้อขาย และอิสลามก็อนุญาตให้ผู้ขายจะต้องมีกรรมสิทธิ์ในสิ่งของ หรือในร้าน หรือเป็นผู้จัดการ หรือเป็นตัวแทนในการขายสิ่งของหรือสินค้านั้นโดยบริบูรณ์ ซึ่งหากผู้ขายไม่มีกรรมสิทธิ์ หรือไม่ได้รับสิทธิ์ในการขายสิ่งของหรือสินค้านั้น แทนเจ้าของโดยแท้จริงแล้ว การซื้อขายนั้นก็จะเป็นโมฆะ ดังปรากฏคำกล่าวของ ท่านศาสดามูฮัมมัด (ซ.ล.) ว่า

"ไม่มีการขาย จนกว่าท่านจะได้เป็นเจ้าของเสียก่อน ไม่มีการปล่อยทาส จนกว่าท่านจะได้เป็นเจ้าของเสียก่อน ไม่มีการขาย จนกว่าท่านจะได้เป็นเจ้าของเสียก่อน และไม่มีการ ปฏิบัติตามสิ่งที่ขนบาล จนกว่าท่านจะได้เป็นเจ้าของเสียก่อน"

(รายงานโดย อะบู ดาวูด และอัตติรมีซีย์)[2]

หรือดังที่ท่านศาสดา ได้กล่าวกับฮากีม อิบนิฮิซามว่า

"บุตรของพี่ชายฉัน จงอย่าขายสิ่งใดจนกว่าท่านจะเป็นเจ้าของเสียก่อน โดยสมบูรณ์"

(รายงานโดย จัล-บัยหะกี่)[3]

เมื่อการซื้อขายสิ่งของหรือสินค้าใดเป็นโมฆะ ผู้ซื้อจึงต้องคืนสิ่งของหรือสินค้านั้น ให้แก่เจ้าของที่แท้จริงไป ในส่วนที่เกี่ยวกับการมีผลทางอาญา อิสลามได้ห้ามมิให้ผู้ซื้อ ซื้อสิ่งของหรือสินค้าใดโดยรู้ว่า สิ่งของหรือสินค้านั้นได้มาโดยมิชอบด้วยกลไกของธรรม เพราะการเอาสิ่งของ หรือสินค้ามาจากเจ้าของโดยไม่เป็นธรรม ก็คือการบ่ายเบี่ยงสิทธิจากมือของเจ้าของ ดังนั้น การซื้อ จึงเท่ากับเป็นการซื้อจากบุคคลผู้ที่ไม่มีสิทธิในการขายสิ่งของหรือสินค้านั้น ทั้งยังเป็นการร่วมเหลือ ให้การช่วยเหลือ ในการกระทำบาป และสร้างความเป็นศัตรูต่อกันอีกด้วย ดังปรากฏคำกล่าวของท่านศาสดามูฮัมมัด (ซ.ล.) ว่า

---

[1] ต่างกับกฎหมายในระบบอื่น ๆ ที่ได้จัดการรับของโจรไว้เป็นเรื่องทางอาญา

[2] มุนีร์ มูฮัมมัด, กฎหมายอิสลาม (กรุงเทพมหานคร : พิฆัฏการพิมพ์, 2521), หน้า 11.

[3] เรื่องเดียวกัน, หน้า 18.

"ผู้ใด ซื้อของที่ถูกลักมาโดย โดยผู้นั้นรู้ เท่ากับได้เข้าร่วมในบาปกรรมนั้นด้วย"[1]
(รายงานโดย อัล บัยหะกี่)

กล่าวโดยสรุป[2] โดยทั่วไปกฎหมายได้จัดให้มีการรับของโจรเป็นเรื่องทางแพ่ง เพื่อผู้เสียหายนี้ได้มีกรรมสิทธิ์ในสิ่งของหรือสินค้าที่ขาย การซื้อขายจึงเป็นโมฆะ และผู้ซื้อต้องคืนสิ่งของหรือสินค้าแก่เจ้าของที่แท้จริงไป และผู้ซื้อที่รู้ว่าสิ่งของหรือสินค้านั้นถูกขโมยมา แล้วยังรับซื้อไว้ นอกจากจะต้องคืนสิ่งของหรือสินค้านั้นแก่เจ้าของแล้ว ยังต้องโทษในทางอาญาอีกด้วย เป็นอกรรมต่อพระพักตร์ของพระองค์อัลลอฮ (ซ.บ.) ในวันกิยามะห์[3] ซึ่งเป็นวันโลกหน้า ส่วนผู้ซื้อที่รับซื้อไว้โดยไม่รู้ว่าสิ่งของหรือสินค้านั้นเป็นของที่ถูกขโมยมา ต้องคืนสิ่งของหรือสินค้านั้นแก่เจ้าของไป แต่ไม่ต้องรับโทษในวันกิยามะห์ และแม้ว่าพระมหาคัมภีร์อัล-กุรอาน

---

[1] เชคซัยยัดซาบิก , ฟิกฮุซซุนนะฮ์ (เบรุต . ดารุลฟิกรี , 1977), หน้า 146.

[2] เรื่องเดียวกัน, หน้า 433 ประกอบความเห็นจากคำสัมภาษณ์ ท่านจุฬาราชมนตรี (นายประเสริฐ มะระหมัด) บุอำนักซะลาตุลห์นี (นายอรุณ บุญชม) และ มีราวาน สะมาอูน (นายวาณิช สะมาอูน) ณ สำนักจุฬาราชมนตรี กรุงเทพมหานคร , 20 มีนาคม 2525.

[3] กิยามะห์ ( ) ตามรูปศัพท์แปลว่า กลียุคสิ้นโลก คือ การลุกขึ้นมาจากหลุมฝังศพ อันหมายถึงการเกิดขึ้นใหม่อีกครั้งหนึ่งในปรโลก หลังจากที่ทุกคนได้ตายไปแล้ว และในวันกิยามะห์หรือวันอาคิเราะห์นี้เอง พระองค์อัลลอฮ (ซ.บ.) จะทรงตัดสินตอบแทนผลของการกระทำความดีทุกชนิดและความชั่วทุกชนิดของทุกคน

007615

มิได้กำหนดฮัด[1] แก่ผู้กระทำการรับของโจรไว้ แต่ผู้นั้นก็ยังต้องรับโทษที่เรียกว่า ตะอฺซีร[2] ซึ่งถือเป็นนโยบายทางอาญาของผู้ปกครอง เพื่อกำราบปรามการกระทำความผิดในลักษณะ เป็นผู้รับของโจรให้หมดสิ้นไป

จะเห็นได้ว่า แม้กฎหมายอิสลาม จะมิได้กำหนดโทษอาญาไว้แน่ชัด และเด็ดขาดแก่ผู้กระทำการรับของโจร อย่างที่กำหนดไว้สำหรับผู้กระทำความผิดทางอาญาอื่น ๆ เช่น โทษฐานเป็นขโมยลักทรัพย์สิน ซึ่งจะต้องถูกตัดมือ เป็นต้น แต่ได้ใช้ความเชื่อในเรื่อง วันพิพากษา หรือวันตัดสิน อันเป็นเรื่องภายหลังจากได้ตายไปแล้วมากระตุ้นเตือนมุสลิม ให้ยับยั้งทำความผิด และความชั่ว ด้วยเหตุที่ทุกคนต้องยำเกรงต่อโทษที่ตนจะได้รับ ซึ่งอาจเจ็บปวด และน่าสะพรึงกลัวเกินกว่าที่โจรจะกากลิดได้ ส่วนผู้ที่ประกอบคุณงามความดี ก็จะได้รับผลตอบแทนเป็น ความสุขยิ่งใหญ่จากพระองค์อัลลอฮฺ (ซ.บ.) ซึ่งเป็นสิ่งที่มุสลิมทุกคนปรารถนา จึงนับเป็นนโยบายทางอาญา ที่ชาญฉลาดของอิสลามอย่างหนึ่งอีกด้วย

ปัจจุบันประเทศในโลกอิสลามส่วนใหญ่ยังยึดถือใช้การ และแนวทางของธรรมนูญแห่งอิสลาม ดังที่กล่าวมาข้างต้นในการปกครองสังคมของตน โดยมิได้บัญญัติเป็นกฎหมาย ขึ้นมาต่างหาก แต่ก็มีบางประเทศที่นำเอาข้อบัญญัติดังกล่าวไปบัญญัติเป็นกฎหมายอีกต่อหนึ่ง เช่น ซาอุดิอาระเบีย และ ปากีสถาน เป็นต้น

---

[1] ฮัด (حد) คือบทลงโทษที่ตายตัวและแน่ชัด โดยกำหนดเป็นข้อบัญญัติในพระมหาคัมภีร์อัล-กุรอาน

[2] ตะอฺซีร (تعزير) คือบทลงโทษที่ไม่ตายตัว เป็นดุลยพินิจของผู้ปกครองใช้ลงโทษผู้ต้องหาซึ่งอาจจะรุนแรง มากหรือน้อยกว่าโทษที่กำหนดไว้ตายตัว ในพระมหาคัมภีร์อัล-กุรอานก็ได้

1.1.5 ประวัติความผิดฐานรับของโจรในประเทศไทย

ความผิดฐานรับของโจรเป็นความผิดตามกฎหมายไทย มาตั้งแต่ครั้งโบราณกาลแล้ว ดังปรากฏในพระไอยการลักษณะเบ็ดเสร็จ มาตรา 110[1] กฎหมายลักษณะโจร มาตรา 105 107, 111, 113, 147 – 149, 151, 152, 154 และ 155[2] มีสาระสำคัญคือ

1. ให้ผู้รับพิจารณาเดิมที่มาแห่งทรัพย์นั้น

2. ห้ามรับซื้อ รับจำนำ รับฝาก รับแลกเปลี่ยน เอาไปซ่อน หรือดัดแปลงทรัพย์ ที่รู้ว่าเป็นของโจร

3. ซื้อของในตลาดโดยไม่รู้ว่าเป็นของโจรและถูกอายัดไว้แล้ว ให้คืนแก่เจ้าทรัพย์

นอกจากนี้ในพระราชกำหนดเก่า[3] ยังบัญญัติเกี่ยวกับเรื่องห้ามการซื้อขายและรับจำนำของโจร มีสาระสำคัญ คือ

1. ให้ซื้อขาย จำนำกันแต่เวลากลางวัน

2. เวลากลางคืนซื้อขาย จำนำ กันได้แต่ของกิน

3. ให้ซื้อขาย จำนำกันแต่กับคนที่รู้จักกัน

4. คนที่ไม่รู้จักนำของมาขาย ของมีประหลาด มาขาย หรือจำนำ ให้นำไปให้เจ้าพนักงานพิจารณาก่อน

5. ถ้าไม่ยอมให้ขาย หรือจำนำ ให้ปรึกษาเจ้าของก่อน

6. ถ้าภูมิรู้ของผู้ขาย หรือจำนำ ไม่สมกับของให้ส่งเจ้าพนักงานพิจารณาก่อน

---

[1] ร.แลงกาต์ , กฎหมายตราสามดวง เล่ม 3 (พระนคร : องค์การค้าของคุรุสภา, 2506), หน้า 156 – 157.

[2] เรื่องเดียวกัน , หน้า 261 – 295.

[3] ร.แลงกาต์ , กฎหมายตราสามดวง เล่ม 4 (พระนคร : องค์การค้าของคุรุสภา, 2505), หน้า 313 – 323.

ก่อมาในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ซึ่งเป็นระยะที่ประเทศไทยได้เปิดประเทศเพื่อรับเอาอารยธรรมตะวันตก เข้ามาปฏิรูประบบ การปกครองและพัฒนาเปลี่ยงงานการบประเทศ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ยกเลิก พระไอยการลักษณโจร ในกฎหมายตราสามดวงเสีย แล้วตรากฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 ขึ้นไว้ทั้งฉบับแทน โดยบัญญัติไว้ในลหุโทษที่ 6 ว่าด้วยความผิดฐานรับของโจร รวม 3 มาตรา คือ มาตรา 321 มาตรา 322 และมาตรา 323 ดังนี้

มาตรา 321

ผู้ใดรู้อยู่ว่าทรัพย์อย่างใดใด เป็นของได้มาโดยการกระทำความผิดต่อกฎหมาย จำแลยังกระทำอย่างหนึ่งอย่างใด ดังว่าต่อไปในมาตรานี้ คือ

(1) ยังซื้อ หรือรับ แลกเปลี่ยน หรือรับจำนำทรัพย์นั้นไว้ก็ดี

(2) ยังรับทรัพย์นั้นไว้เป็นของตัวยังกำยัน หรือเป็นของมอบฝาก หรือรับไว้ด้วยประการใดใดก็ดี

(3) ยังช่อนเร้น หรือช่วยจำหน่าย หรือช่วยพาเอาทรัพย์นั้นไป หรือให้พ้นก็ดี

ท่านว่า ยังมีความผิดฐานรับของโจร จำแลยังนี้ได้กระทำความผิดในการที่ได้ทรัพย์นั้นมา หรือว่าไม่ได้มีความผิดต้องด้วยลักษณะในมาตรา 182 ด้วยแล้ว ท่านให้ลงอาญา จำคุกยังไว้ ไม่เกินห้าปี แลให้ปรับไม่เกินกว่าสองพันบาท ด้วยอีกโสดหนึ่ง

มาตรา 322

ผู้ใดรับของโจรโดยยังรู้อยู่แล้วว่าเป็นของได้มาโดยฐานชิงทรัพย์ก็ดี หรือฐานปล้นทรัพย์ก็ดี ท่านว่ายังมีความผิดต้องรางโทษจำคุกตั้งแต่สามเดือนขึ้นไปจนถึงเจ็ดปี แลให้ปรับตั้งแต่ร้อยบาทขึ้นไปจนถึงห้าพันบาท ด้วยอีกโสดหนึ่ง

มาตรา 323

ผู้ใดกระทำการรับของโจร เป็นปรกติธุระของตน ท่านว่ามันมีความผิด ต้องราวโทษจำคุกตั้งแต่สามปีขึ้นไปจนถึงสิบปี และให้ปรับตั้งแต่สองร้อยบาทขึ้นไปจนถึงห้าพันบาท ด้วยดุลโสดหนึ่ง

นอกจากนั้นก็มีกฎหมายพิเศษ คือ **พระราชบัญญัติสัตว์พาหนะ ร.ศ.119 มาตรา 20 บัญญัติ** ว่า "ผู้ใดมีกระบือไม่มีตั๋วพิมพ์รูปพรรณ ถ้าไม่สามารถนำพิสูจน์ได้ว่าตนได้มาโดยสุจริต กฎหมายถือว่ามีความผิดฐานรับของโจร" ซึ่งเท่ากับว่าเป็นข้อสันนิษฐานว่ารับของโจรโดยมิได้ระบุ ไว้ชัดเจนว่า รับของโจรอันได้มาจากการกระทำความผิดฐานใด ทั้งนี้ เพราะกฎหมายถือว่า จะได้มาจากการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ ชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ ยักยอกทรัพย์ ฉ้อโกง รับของโจรต่อ ๆ กันมาหรือได้มาจากการกระทำผิดตามกฎหมายอื่นใด ก็เป็นความผิดฐานรับของโจร ไปทั้งสิ้นนั้นเอง [1]

---

[1] วิษณุ เครืองาม, "ข้อน่าพิจารณาบางประการเกี่ยวกับความผิดฐานรับของโจร," วารสารกฎหมายจุฬาลงกรณ์ 4 (กันยายน – ธันวาคม 2521) : 32. ต่อมาได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติสัตว์พาหนะ พ.ศ. 2482 (56 ร.จ.1492 ตอนที่ 55 ลงวันที่ 6 พฤศจิกายน 2482) มาตรา 3 ยกเลิกพระราชบัญญัติสัตว์พาหนะ ร.ศ. 119 เสียและในมาตรา 21 ได้บัญญัติว่า "ถ้าปรากฏว่าผู้ใดครอบครองสัตว์พาหนะไว้โดยไม่มีตั๋วรูปพรรณ หรือมีแต่ไม่ถูกต้องกับตัวสัตว์ เจ้าพนักงานมีอำนาจที่จะยึดสัตว์พาหนะนั้นไว้ และนำสืบต่อพนักงานสอบสวนเพื่อดำเนินคดีตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และให้เป็นหน้าที่ผู้นั้นแสดงให้เห็นความบริสุทธิ์ว่าตนเป็นเจ้าของหรือได้สัตว์มาโดยสุจริต

บรรดาสัตว์พาหนะที่ยึดไว้ตามวรรคก่อน ถ้าไม่ปรากฏเจ้าของให้พนักงานสอบสวนหรือศาลแล้วแต่กรณี สั่งให้เจ้าพนักงานจัดเลี้ยงรักษาสัตว์นั้นไว้ และให้จัดการโฆษณาหาเจ้าของ"

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 357 [1] บัญญัติว่า

" ผู้ใดช่วยซ่อนเร้น ช่วยจำหน่าย ช่วยพาเอาไปเสีย ซื้อ รับจำนำ หรือรับไว้โดยประการใดๆ ซึ่งทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำความผิด ถ้าความผิดนั้นเข้าลักษณะลักทรัพย์ วิ่งราวทรัพย์ กรรโชก รีดเอาทรัพย์ ชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ ฉ้อโกง ยักยอก หรือเจ้าพนักงานยักยอกทรัพย์ ผู้นั้นกระทำความผิดฐานรับของโจร ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการกระทำความผิดฐานรับของโจร ได้กระทำเพื่อการค้ากำไร หรือได้กระทำต่อทรัพย์อันได้มาโดยการลักทรัพย์ ตามมาตรา 335(10) ชิงทรัพย์ หรือปล้นทรัพย์ ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงสิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งพันบาทถึงสองหมื่นบาท

---

[1] วรรคหนึ่งและวรรคสองเป็นไปตามพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ.2499 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 73 ตอนที่ 95 (ฉบับพิเศษ) วันที่ 15 พฤศจิกายน 2499 ส่วนวรรคสามเป็นไปตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2512 มาตรา 6 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 86 ตอนที่ 113 วันที่ 16 ธันวาคม 2512

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ถ้าการกระทำความผิดฐานรับของโจรนั้น ได้กระทำต่อทรัพย์อันได้มาโดยการลักทรัพย์ ตามมาตรา 335 หรือ การชิงทรัพย์ ตามมาตรา 339 หรือการปล้นทรัพย์ตามมาตรา 340 ตรี ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สี่ปีถึงสิบห้าปี และปรับตั้งแต่แปดหมื่นบาทถึงสามแสนบาท"

ข้อสังเกต เมื่อมีการยกร่างประมวลกฎหมายอาญาฉบับปัจจุบันนี้ที่ประชุมอนุกรรมการตรวจพิจารณาแก้ไขประมวลกฎหมายอาญาได้ตั้งประเด็นพิจารณาว่า ควรกำหนดหรือไม่ว่าทรัพย์อันได้มาจากการกระทำความผิดนั้น จะต้องได้มาจากการกระทำความผิดฐานใดบ้าง นายถาวร ปุ่นยอง อนุกรรมการผู้ยกร่างมาตรา 357 ตามประมวลกฎหมายอาญาฉบับปัจจุบัน ให้ความเห็นว่า ความผิดฐานรับของโจรตามกฎหมายต่างประเทศมี 2 ระบบ คือ

1. ระบบที่ไม่ได้ระบุว่าทรัพย์นั้นได้มาจากการกระทำความผิดฐานใด

2. ระบบที่ระบุว่าทรัพย์นั้นได้มาจากการกระทำความผิดฐานใด

การใช้ระบบใดระบบหนึ่งย่อมก่อให้เกิดผลต่างกัน กล่าวคือ

ตามระบบแรกนั้นกฎหมายประสงค์จะลงโทษผู้รับโอนซึ่งทุจริต ไม่ว่าจะโอนต่อไปกี่ทอดก็ตาม ระบบเช่นว่านี้ใช้อยู่ทั่วไป แม้ในกฎหมายอังกฤษเอง

ส่วนระบบที่สองนั้น กฎหมายไม่ประสงค์จะลงโทษผู้รับโอนของโจรนั้นต่อ ๆ ไป ดังที่ใช้อยู่ในกฎหมายอินเดีย

ในที่สุด ที่ประชุมอนุกรรมการตรวจพิจารณาแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา ได้ลงมติให้ใช้ระบบทั้งสองผสมกัน โดยแก้ไขดัดแปลงเป็นว่าให้ระบุว่าทรัพย์สินนั้นเป็นของโจรนั้น ได้มาจากการกระทำความผิดฐานใดบ้าง เพื่อจะได้กำหนดขอบเขตให้แคบลง แต่แม้จะจำกัดขอบเขตให้แคบลง ก็ไม่ควรยอมรับหลักอย่างในกฎหมายอินเดีย เพราะถ้ารับอย่างนั้น คนที่รับของโจร เป็นปกติธุระ อาจเลี่ยงกฎหมายได้ โดยโอนต่อไปให้คนสุจริตไม่ว่าโดยวิธีให้หรือขายหรือแลกเปลี่ยนก็ตาม แล้วไปขอซื้อเอากลับคืนมา เพียงเท่านี้ก็จะทำให้ของโจรหมดสภาพความเป็นของโจร ที่ประชุมอนุกรรมการมีความเห็นว่าของโจรจะต้องเป็นของโจรอยู่ตลอดไปอย่างในกฎหมายอังกฤษ ผู้ที่จะได้รับความคุ้มครองก็คือผู้สุจริตเท่านั้น อย่างไรก็ตาม ที่ประชุมอนุกรรมการเห็นว่าไม่ควรกำหนดเป็น "ฐานความผิด" เพราะคำว่า "ฐาน" มีความหมายยกตัวอย่าง เช่น ความผิดในลักษณะ 12 ลหุโทษ 3 อันว่าด้วยความผิดฐานฉ้อโกง เป็นต้น มีเพียงมาตรา 341 เท่านั้นที่กฎหมายระบุเป็นความผิดฐาน

ฉ้อโกง จะนั้นถ้าใช้คำว่า "ฐาน" เกรงว่าจะครอบคลุมไม่หมด ที่ประชุมจึงได้ลงมติให้ใช้คำว่า "ลักษณะ" ซึ่งกว้างกว่า "ฐาน" เช่น เมื่อใช้คำว่า "เจ้าลักษณะฉ้อโกง" ก็จะมีความหมายกว้างคลุมไปถึงความผิดในหมวด 3 ทั้งหมดด้วย คำว่า "ลักษณะ" มีความหมาย ในทำนอง "ประเภท" หรือ "ใกล้เคียงกับ" นั่นเอง โดยไม่จำเป็นต้องเป็นเรื่องนั้น ๆ ตามหมวด กฎหมายว่าด้วยความผิดฐานนั้น โดยเฉพาะเจาะจง[1]

จะเห็นได้ว่าความผิดฐานรับของโจร ตามกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 มาตรา 321, 322, 323 กับประมวลกฎหมายอาญา ตามมาตรา 357 มีข้อแตกต่างกันอยู่บ้าง คือ

1. คำว่า "ของโจร" ตามกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 มีลักษณะกว้างขวางกว่าตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 357 เพราะกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 ไม่ได้ระบุฐานความผิดที่ได้ทรัพย์มา ดังนั้น ทรัพย์ที่ได้มาจากการกระทำความผิด จึงอาจเป็นทรัพย์ที่ได้มาจากการกระทำผิดตามกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 หรือกฎหมายอื่นที่มิโทษทางอาญาใดก็ได้ แต่ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 357 กำหนดฐานความผิดที่ได้ทรัพย์มาไว้ชัดเจน จึงทำให้ความหมายของคำว่า "ของโจร" ตามประมวลกฎหมายอาญาลักษณะแคบกว่าเดิม[2]

2. กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 ตามมาตรา 323 กำหนดโทษสูงขึ้น ถ้าการรับของโจรนั้นได้กระทำเป็นปกติธุระ แต่ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 357 ไม่ได้กำหนดไว้ โดยเฉพาะ[3]

---

[1] วิบูลย์ เครืองาม, "ข้อน่าพิจารณาบางประการเกี่ยวกับความผิดฐานรับของโจร," : 32 – 33.

[2] สมศักดิ์ สิงหพันธุ์, คำอธิบายกฎหมายอาญา เล่ม 4 ตอนที่ 1 (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, 2515), หน้า 545 – 546.

[3] ไพจิตร ปุญญพันธุ์ "รับของโจร (ตอน 1 – 2)," ดุลพาห 6 (พฤศจิกายน 2502) : 907 – 908.

3. กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ.127 มาตรา 322 ได้กำหนดโทษสูงเพิ่มขึ้น เนื่องจากเหตุบางประการ คือ ทรัพย์ที่ได้มาจากการชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ ส่วนประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 357 วรรคสอง ได้กำหนดเหตุฉกรรจ์ และวางกำหนดโทษสูงขึ้น ถ้าเป็นการรับของโจรที่กระทำเพื่อค้ากำไรหรือได้กระทำต่อทรัพย์อันได้มาจากการลักทรัพย์ตามมาตรา 335 (10) [1]

---

[1] เรื่องเดียวกัน. และตามพระราชบัญญัติเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2512 มาตรา 6 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 86 ตอนที่ 113 วันที่ 16 ธันวาคม 2512 ได้เพิ่มเติมวรรคสามของมาตรา 357 นี้เป็นว่า การกระทำความผิดฐานรับของโจร คือการได้กระทำต่อทรัพย์อันได้มาโดยการลักทรัพย์ ตามมาตรา 335 ทวิ หรือการปล้นทรัพย์ ตามมาตรา 339 ทวิ หรือการปล้นทรัพย์ ตามมาตรา 340 ทวิด้วย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4. กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 มาตรา 321 วรรคสอง บัญญัติว่า ผู้กระทำจะต้องมิได้มีความผิดด้วยลักษณะในมาตรา 132 คือ เป็นผู้ที่ประพฤติปกติตนเป็นคนหาที่พำนักที่ซ่อนเร้น หรือที่ประชุม ให้บุคคลที่รู้อยู่ว่าเป็นผู้กระทำผิด ดังบัญญัติไว้ตั้งแต่ส่วนที่ 1 ถึงส่วนที่ 9 ในภาคที่ 2 แห่งกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 แต่ประมวลกฎหมายอาญา มิได้บัญญัติไว้ เพราะความผิดฐานประพฤติตนเป็นปกติธุระ เป็นผู้จัดหาที่พำนัก ที่ซ่อนเร้น หรือที่ประชุมให้บุคคลซึ่งตนรู้ว่าเป็นผู้กระทำความผิด ที่บัญญัติไว้ในภาค 2 มาตรา 214 * เมื่อไม่มีข้อยกเว้นไว้ ถ้าบุคคลใดกระทำกระทำการตามมาตรา 214 ก็ย่อมมีความผิดตามมาตรานี้ด้วย และถ้าการกระทำเข้าองค์ประกอบตามมาตรา 357 ด้วย ก็มีความผิดฐานรับของโจรอีกฐานหนึ่งด้วย

1.2 สภาพความผิดฐานรับของโจร

1.2.1 หลักกฎหมาย (**Legal Principles**) ที่เกี่ยวกับการประทุษร้ายต่อทรัพย์ในกฎหมายอาญาของทุกประเทศ ต่างก็กำหนดความผิดลักษณะต่างๆไว้ อาทิเช่น

---

* ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 214 บัญญัติว่า

" ผู้ใด ประพฤติตนเป็นปกติธุระ เป็นผู้จัดหาที่พำนัก ที่ซ่อนเร้น หรือที่ประชุมให้บุคคลซึ่งตนรู้ว่าเป็นผู้กระทำความผิดที่บัญญัติไว้ในภาค 2 นี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือปรับไม่เกิน 6,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการกระทำความผิดนั้นเป็นการกระทำเพื่อช่วยบิดา มารดา บุตร สามีหรือภริยาของผู้กระทำ ศาลจะไม่ลงโทษก็ได้"

[1] ไพจิตร ปุญญพันธุ์, "รับของโจร (ตอน 3 – 6)," คุลพาห 6 ธันวาคม 2502 : 1000 .

ความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร ความผิดเกี่ยวกับศาสนา ความผิดเกี่ยวกับการปกครอง ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย รวมทั้งความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ ซึ่งความผิดที่เกี่ยวกับการประทุษร้ายต่อทรัพย์นี้ ยังแยกออกเป็นความผิดฐานต่าง ๆ หลายฐาน เช่น ความผิดฐานลักทรัพย์และวิ่งราวทรัพย์ ความผิดฐานกรรโชกรีดเอาทรัพย์ ชิงทรัพย์ และปล้นทรัพย์ ความผิดฐานฉ้อโกง ความผิดฐานยักยอก ความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ ความผิดฐานบุกรุก (ซึ่งเป็นความผิดที่เกี่ยวกับการประทุษร้ายต่อทรัพย์ที่ถือเป็นความผิดหลัก) และความผิดฐานรับของโจร (ซึ่งเป็นความผิดที่เกี่ยวกับการประทุษร้ายต่อทรัพย์ที่ถือเป็นความผิดเกี่ยวเนื่อง)

1.2.1.1 ความผิดหลัก (Main Crime)

ความผิดต่าง ๆ ตามที่กล่าวข้างต้นว่าเป็นความผิดหลักนั้น ย่อมเกิดขึ้นได้เอง และขึ้นอยู่ในตัวเอง เมื่อมีการกระทำครบองค์ประกอบของความผิดฐานนั้น ๆ แล้ว ความผิดฐานนั้นย่อมสำเร็จผลบริบูรณ์ ตัวอย่างเช่น ความผิดฐานลักทรัพย์[1] เมื่อมีผู้ใดเอาทรัพย์ของผู้อื่นหรือของผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วยไปโดยทุจริต ดังนี้ ย่อมเกิดความผิดฐานลักทรัพย์สำเร็จขึ้นในตัว กล่าวโดยสรุป ความผิดหลักเป็นความผิดที่เกิดขึ้นโดยไม่ต้องรอให้เกิดความผิดอื่นมาก่อน จึงเป็นความผิดโดดเดี่ยวในตัวเองโดยแท้

---

1 ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 334

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1.2.1.4 ความผิดเกี่ยวเนื่อง (Related Crime)[1]

ความผิดเกี่ยวเนื่องจะเกิดขึ้นต่อเมื่อมีการกระทำความผิดอื่น ซึ่งเป็นความผิดหลักเกิดขึ้นแล้ว ต่อมาจึงมีการกระทำที่เป็นความผิดสักความผิดหนึ่งและความผิดหลังไม่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกับความผิดแรก แต่ต่อเนื่องกับความผิดแรก หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง ความผิดเกี่ยวเนื่อง เป็นอุปการะของความผิดอื่น ซึ่งเกิดขึ้นก่อนความผิดเกี่ยวเนื่องนั้น (ดังภาพ)

(1) ..... → (2)

(1) หมายถึง ความผิดหลักหรือความผิดแรกที่เกิดขึ้นสำเร็จแล้ว

(2) หมายถึง ความผิดเกี่ยวเนื่องที่เกิดขึ้นหลังจากความผิด (1) แล้ว

..... หมายถึง ความเกี่ยวเนื่องของความผิด (1) และ (2) แต่เป็นความเกี่ยวเนื่องที่เป็นอิสระแก่กัน

โดยที่ผู้กระทำความผิด (1) กับ (2) มีใช่บุคคลเดียวกัน และผู้กระทำความผิด (2) มิใช่ผู้สนับสนุนการกระทำความผิด (1) แต่เป็นเพียงประโยชน์ของบุคคลผู้ใช้ผู้กระทำความผิด (1) อาจเข้ามาช่วยเหลือเป็นพิเศษด้วยในภายหลัง เช่น ภายหลังได้ทำการกระทำความผิด (1) สำเร็จแล้ว ผู้กระทำความผิด (2) จะรับไว้ด้วยประการใด ๆ กันเป็นการช่วยเหลือเกี่ยวกับตัวทรัพย์ที่ได้มาจากการกระทำความผิด (1) นั้น และทรัพย์ที่ผู้กระทำความผิด (2) ได้รับจากผู้กระทำความผิด (1) นั้นเอง ที่เป็นวัตถุหรือองค์ประกอบสำคัญของความผิด (2) หากผู้กระทำความผิด (2) ได้รับทรัพย์จากทางอื่น ทรัพย์นั้น ๆ ก็หาเป็นวัตถุหรือองค์ประกอบสำคัญอันจะทำให้ผู้กระทำความผิด (2) เป็นความผิดฐานรับของโจรนี้ไม่

---

[1] คำว่า "ความผิดเกี่ยวเนื่อง"(related crime หรือที่ตำราบางเล่ม เรียกว่า inherent crime) ใช้ในความหมายว่า เป็นความผิดที่เกี่ยวพันเชื่อมโยงกันกับความผิดฐานอื่น แต่ตัวมันเองเป็นความผิดสมบูรณ์ในตัวว่าจะต้องเกิดขึ้นด้วยกันกับความผิดฐานอื่นเสมอ เช่น ความว่าถ้าไม่มีผู้ใดทำความผิดฐานฉ้อหรือความผิดลหุก็แล้ว ความผิดเกี่ยวเนื่องจะไม่เกิดขึ้น หรือทำไม่ได้

1.2.2 ความผิดฐานรับของโจรเป็นความผิดเกี่ยวเนื่อง

ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้นว่า ความผิดนี้เกี่ยวกับการประทุษร้ายต่อทรัพย์ ส่วนใหญ่เป็นความผิดหลัก ส่วนความผิดฐานรับของโจรจัดว่าเป็นความผิดเกี่ยวเนื่องนั้น จึงควรทำความเข้าใจความผิดฐานรับของโจร ทั้งในทัศนะของกลุ่มประเทศที่ใช้ระบบกฎหมาย แองโกล – แซกซอน (Anglo-Saxson Law System) และในทัศนะของกลุ่มประเทศที่ใช้ ระบบกฎหมายโรมัน(Roman Law or Civil Law System)กับระบบที่คล้ายคลึงกับ ระบบกฎหมายโรมัน ดังนี้

1.2.2.1 ความผิดฐานรับของโจร ในทัศนะของกลุ่มประเทศ ที่ใช้ระบบกฎหมาย แองโกล – แซกซอน

กฎหมายอังกฤษแต่เดิมความผิดตาม Common Law ไม่มีฐานรับของโจรโดยตรงจึงเป็นแต่ความผิดฐานใดฐานหนึ่งกระทำความผิด คือ Misprision of felony,compounding of felony ไม่ใช่ผู้สมรู้ภายหลังการaccessory after fact เพราะไม่ได้ ช่วยรับตัวโจร แต่รับของโจรไว้เท่านั้น จึงได้มีพระราชบัญญัติให้ลงโทษฐานสมรู้ภายหลังการ ต่อมาเห็นว่าบทบัญญัติเช่นนี้ไม่ถูกต้อง จึงมีพระราชบัญญัติใหม่กำหนดให้รับของโจรเป็นความผิดโดยเฉพาะ[1]

---

[1] จิตติ ติงศภัทิย์ , คำอธิบายประมวลกฎหมายอาญา ภาค 2 ตอนที่ 2 และภาค 3 แก้ไขเพิ่มเติมพิมพ์ครั้งที่ 2, หน้า 2684 . อ้างจาก Perkins Crim.Law p.274 Larceny Act 1916 s.33 บัญญัติความผิดฐานรับของโจร บัดนี้เป็น Theft Act 1968 s.22 เปลี่ยนคำว่า "receiving"ในฐานความผิดเป็น "handling" Logoz I art. 144 no.1 p.135,"recel" เป็นความผิด "sui generis"

อย่างไรเป็น "Accessory After the Fact"

แบล็คสโตน (Blackstone) นักปราชญ์กฎหมายเรื่องกฎหมายของอังกฤษให้นิยามความหมายของผู้กระทำความผิดฐานเป็นผู้สนับสนุนภายหลังการกระทำ(as an accessory after the fact) ในทัศนะของ คอมมอนลอว์ ว่า คือบุคคลผู้ซึ่ง "รู้ว่ามีการกระทำความผิดเฟลโลนี่ (Felony) สำเร็จแล้ว รับ, ช่วยเหลือ, ให้ความสะดวก หรือมีส่วนช่วยเหลือ ผู้กระทำความผิด Felony นั้น ....รวมทั้งการช่วยซ่อนตัวผู้กระทำความผิดเฟโลนี นั้นให้ถูกจับกุมถูกดำเนินคดีหรือต้องรับโทษ"

("knowing a felony to have been committed, receives, relieves, comforts, or assits the felon....generally, any assistance whatever given to a felon, to hinder his being apprehended, tried, or suffering punishment, makes the assistor an accessory")[1]

จะเห็นได้ว่า Accessory After the Fact เป็นการช่วยเหลือหรือรับตัวผู้กระทำผิด มิได้เป็นการช่วยรับทรัพย์ที่ผู้กระทำผิดนำมา แต่ความผิดฐานรับของโจร เป็นการช่วยเหลือผู้กระทำผิดที่ได้ทรัพย์นั้นมา โดยการรับทรัพย์นั้นไว้ เพื่อตนเองหรือผู้อื่น จึงไม่มีความผิดฐานเป็นผู้สนับสนุนภายหลังการ (Accessory after the fact) ถ้าไม่ได้มี

---

[1] Peter Gillies, The Law of Criminal Complicity (Sydney : The Law Book Company, 1980), p.268.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จุดประสงค์ เพื่อช่วยให้ผู้กระทำผิดหลบหนีไปได้ (The fence, for example, who receives stolen property from a theft and disposes of it for him, is clearly guilty of receiving stolen property but he is not an accessory after the fact to the theft if he does not receive for the purpose of enabling the theft to escape)[1]

1.2.2.2 ความผิดฐานรับของโจร ในทัศนะของกลุ่มประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายโรมัน (Roman Law or Civil Law-System) กับระบบที่คล้ายคลึงกับระบบโรมัน

ความผิดฐานรับของโจรนี้เป็นความผิดที่ต้องมีความผิดขั้นมาก่อน ซึ่งเป็นความผิดที่ทำให้ได้ทรัพย์นั้นมา โดยกฎหมายปรับเสมอเหมือนว่าเป็นการสมรู้ร่วมคิดกันอย่างหนึ่งและต้องรับโทษเช่นเดียวกันกับความผิดหลัก คือ ความผิดที่มาก่อน (Precedent)[2] ทั้งนี้ โดยถือว่ารับของโจรเป็นการกระทำร่วมกับโจรนั่นเอง[3] ดังนั้นจึงได้บัญญัติให้เป็นความผิดโดยเฉพาะ

---

[1] Alan W. Mewett and Morris Manning, Criminal Law (Toronto : Butterworths, 1978), pp.53 - 54.

[2] ไพจิตร ปุญญพันธุ์ , "รับของโจร (ตอน 1 – 2)," : 911, อ้างจาก Pierre BOUZAT - Traité Theorique et Pratique de Droit Pénal, Paris, 1951. p.500 No.736.

[3] จิตติ ติงศภัทิย์, คำอธิบายประมวลกฎหมายอาญา ภาค 2 ตอนที่ 3 และ ภาค 3 แก้ไขเพิ่มเติมพิมพ์ครั้งที่ 2, หน้า 2685, อ้างจาก BOUZAT t.I no. 808 p.628, t.II no.168 p.903, Garraud VI no.2692 p.629 , Rousselet & Patin no.870 p.591

และถือเป็นความผิดต่อเนื่องหรือสืบเนื่องกัน(Infraction continue or Infraction Successive)[1] และโดยทั่วไปกฎหมายของกลุ่มประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายโรมัน ประเทศอื่น ๆ ต่างก็บัญญัติความผิดฐานรับของโจรเป็นความผิดฐานหนึ่งโดยเฉพาะ แต่ยอมรับว่า ความเกี่ยวเนื่องกันกับความผิดหลักที่ก่อให้ได้ทรัพย์นั้นมาด้วย

อย่างไรก็ตาม ประมวลกฎหมายอาญาของเยอรมัน (The German Penal Code of 1871) แก้ไขเพิ่มเติม 1953, 1954 และ 1951 ก็ได้บัญญัติเรื่อง Accessoryship after the fact and receiving stolen property ไว้ใน Chapter 21 โดย

---

[1] ไพจิตร ปุญญพันธุ์, "รับของโจร (ตอน 3 – 6)," : 1001.อ้างจาก Pierre BOUZAT - Traité Théorique et Pratique de Droit Pénal, Paris, 1951 p.150 No.168 p.502 No.738., Carraud - Traite Théorique et Pratique de Droit Pénal Francais. Tome VI, 1935 p.633 No.2692

มาตรา 257[1] บัญญัติว่า "การสนับสนุนภายหลังการกระทำความผิด"

1. ผู้ใดภายหลังที่มีการกระทำความผิดประเภทเ'โลนี หรือมิสดีมีนเนอร์เกิดขึ้น ได้ช่วยเหลือผู้กระทำความผิดหรือผู้ร่วมกระทำความผิดโดยรู้อยู่แล้ว เพื่อให้ผู้นั้นหลบหนีจากการถูกลงโทษ หรือช่วยผู้กระทำความผิดให้ได้ไว้ซึ่งผลอกเงยจากการกระทำความผิด (เช่นรับเอาทรัพย์) ไว้ต้องรับโทษฐานผู้สนับสนุนภายหลังการกระทำความผิด โดยต้องรับโทษปรับหรือจำคุกไม่เกิน 1 ปี และถ้าผู้นั้นให้ความช่วยเหลือ เพื่อหวังผลประโยชน์แก่ตนต้องรับโทษจำคุก แต่โทษนี้ต้องไม่เกินกว่าประเภทหรือจำนวนที่ลงแก่ผู้กระทำความผิดฐานเป็นตัวการ

2. การสนับสนุนภายหลังการกระทำความผิด ยอมไม่ต้องรับโทษ ถ้าผู้นั้นเป็นญาติของผู้กระทำความผิด หรือผู้เข้าร่วมกระทำความผิด และช่วยเหลือเพื่อป้องกันไม่ให้ผู้กระทำความผิดนั้นต้องรับโทษ

---

[1] Section 257 "Accessoryship after the Fact"

1. Anybody who after the commission of a felony or misdemeanor knowingly aids the perpetrator or accomplice, in order to enable him to escape punishment , or in order to assure to him the gains of the felony or misdemeanor, shall be punished for accessoryship after the fact by a fine or by imprisonment for a term not to exceed one year; and if such person render the assistance for his own gain, the punishment shall be imprisonment. However, the punishment may not be more severe either in kind or degree than the punishment prescribed for the act itself.

2. Accessoryship after the fact shall not be punished if the accessory is the relative of the perpetrator or of an accomplice and aided him to prevent his punishment.

3. Accessoryship after the fact shall be punished as accessoryship (at the fact) if accessoryship after the fact was promised prior to the commission of the deed. This provision applies also to relatives.

3. การสนับสนุนภายหลังการกระทำความผิดต้องรับโทษเสมือนหนึ่งเป็นผู้สนับสนุนขณะกระทำความผิด ถ้าได้ตกลงจะให้มีการสนับสนุนนั้นไว้ก่อนการกระทำความผิด ทั้งนี้ ไม่ว่าผู้นั้นจะเกี่ยวพันเป็นญาติกับผู้กระทำความผิดหรือไม่

และมาตรา 258 [1] บัญญัติว่า "การสนับสนุนการกระทำความผิดที่ต้องรับโทษหนักขึ้น"

1. ผู้ใดช่วยเหลือผู้อื่นภายหลังการกระทำความผิด โดยหวังประโยชน์เพื่อตนเอง ต้องรับโทษฐานรับของโจรด้วย ถ้าผู้กระทำความผิด

(1) ได้กระทำความผิดฐานลักทรัพย์ ซึ่งในกรณีนี้ต้องรับโทษจำคุก

(2) ได้กระทำความผิดฐานลักทรัพย์ ปล้นทรัพย์ หรือความผิดเฟโลนีในลักษณะที่ใกล้เคียงกับปล้นทรัพย์ ซึ่งในกรณีนี้ต้องรับโทษถูกควบคุมตัวไว้ในเรือนจำไม่เกิน 5 ปี แต่ถ้ามีเหตุอันควรปรานี ให้เปลี่ยนเป็นโทษจำคุกไม่น้อยกว่า 3 เดือน

2. บทบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับแม้ว่าผู้รับทรัพย์นั้นจะเป็นญาติกัน"

---

[1] Section 258 Aggravated Accessoryship after the Fact

1. Anybody who is guilty of accessoryship after the fact for his own gain, shall be punished for receiving stolen property, If the person aided has

(1) committed petty larceny, in which case punishment shall be imprisonment.

(2) committed grand larceny, robbery, or a felony in the nature of robbery, in which case the punishment shall be confinement in a penitentiary for a term not to exceed five years, If extenuating circumstances are present, the punishment shall be imprisonment for a term of not less than three months.

2. These provisions apply even though the receiver be a relative.

สำหรับประเทศไทย ซึ่งมีความผิดฐานรับของโจรบัญญัติไว้ในกฎหมาย ตั้งแต่สมัยโบราณแล้ว (ดูหน้า 1 หัวข้อ 1.1.5) ในกฎหมายลักษณะโจร ก็ถือว่าผู้รับของโจรเป็นผู้ "ผมโจร" ในลงโทษ "เสมอจำพวกโจร" ทั้งนี้คล้ายกับความผิดตามกฎหมายโบราณของอังกฤษ ซึ่งถือว่าการรับของโจรเป็นการสมรู้ภายหลังการกระทำความผิด (Accessory after the fact) และตามกฎหมายโบราณของฝรั่งเศสก็ถือว่าการรับของโจร เป็นการกระทำความผิดร่วมกับโจร[1] ซึ่งศาลฎีกาของไทยเคยตัดสินว่าความผิดฐานโลเล้นทรัพย์กับรับของโจรเป็นความผิดประเภทเดียวกัน (ฎีกาที่ 46/2463 ข.ศ.4 หน้า 22) ต่อมาเมื่อมีการใช้กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 จึงแยกความผิดฐานรับของโจรเป็นความผิดต่างหากจากตัวการขึ้น และประมวลกฎหมาย อาญา มาตรา 357 ในปัจจุบันก็ถือว่าความผิดฐานรับของโจรเป็นอุปการะของความผิดอื่นซึ่งเป็นความผิดที่สนับสนุนหลังจากการกระทำความผิดสำเร็จแล้ว คือเป็นการสนับสนุนที่มีเจตนาให้ผู้กระทำความผิดมีกำลังใจในการกระทำให้สำเร็จผล เพราะเมื่อกระทำผิดสำเร็จแล้ว ก็ไปสนับสนุนช่วยเหลือเกี่ยวกับทรัพย์ที่ได้มานั้น โดยเหตุนี้กฎหมายจึงได้บัญญัติการสนับสนุนเรื่องรับของโจรมาไว้ต่างหากเป็นลักษณะเฉพาะ ต่างจากการผู้สนับสนุนตามความในมาตรา 86 ดังนี้ เพื่อเป็นการป้องกันการสนับสนุนมิให้มีการกระทำความผิดตามที่ระบุไว้เกิดขึ้น หาใช่เป็นการป้องกันตัวบุคคลที่กระทำผิดโดยเฉพาะแต่อย่างเดียวไม่ โดยเหตุนี้ มาตรา 357 จึงไม่มีบัญญัติไว้ว่า ต้องรับทรัพย์จากตัวผู้กระทำความผิดโดยตรง แต่กลับบัญญัติเพียงว่ารับไว้โดยรู้ว่าเป็นทรัพย์ซึ่งได้มาจากการกระทำความผิดเท่านั้น[2]

---

[1] วิบูลย์ เรืองงาม, "ข้อพิจารณาบางประการเกี่ยวกับความผิดฐานรับของโจร," : 31.

[2] ทวีป พลพัฒน์, คำอธิบายเรียงมาตราประมวลกฎหมายอาญา เรียงมาตรา 334 – 398 (ตอน 5) (ธนบุรี : โรงพิมพ์ธรรมสาร : 2514, หน้า 286 – 287.

การกระทำผิดฐานรับของโจร จะเกิดขึ้นต่อเมื่อมีการกระทำผิดฐานลักทรัพย์เกิดขึ้นก่อน เช่น โจทก์บรรยายฟ้องว่า จำเลยร่วมกันลักทรัพย์ของผู้เสียหายเมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2511 และร่วมกันรับเอาทรัพย์ของผู้เสียหายนี้ซึ่งถูกคนร้ายลักไประหว่างวันที่ 23 – 29 กุมภาพันธ์ 2511 เป็นการกล่าวหาว่าจำเลยร่วมกันกระทำผิดฐานรับของโจร ในขณะที่การกระทำผิดฐานลักทรัพย์ยังไม่เกิดขึ้น การกระทำของจำเลยตามฟ้องจึงไม่เป็นความผิดฐานรับของโจร ย่อมจำเลยจะให้การรับสารภาพศาลก็ลงโทษจำเลยไม่ได้[1]

1.2.3 เหตุผลที่นำมาประเทศจัดความผิดฐานรับของโจร เป็นความผิดเกี่ยวเนื่อง (Related Crime) และความผิดฐานใหม่ต่างหาก

แต่เดิมหลายประเทศกำหนดโทษความผิดฐานรับของโจรไว้ ให้รับโทษในความผิดเช่นเดียวกับที่ได้ทรัพย์นั้นมาโดยการกระทำความผิด ในเหตุผลว่าเป็นผู้สมรู้หรือสนับสนุนการกระทำความผิดนั้น ๆ แต่โดยที่ตามความเป็นจริงแล้ว ผู้กระทำความผิดฐานรับของโจรอาจมิได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดหลักนั้น ๆ มาก่อนเลย จนกระทั่งได้มีการกระทำความผิดหลักนั้นสำเร็จแล้ว ดังนั้น การจะลงโทษผู้กระทำความผิดฐานรับของโจรเท่ากับหรือเช่นเดียวกับผู้กระทำความผิดหลักนั้นด้วย จึงเห็นว่าเป็นการไม่ถูกต้องนัก และที่สำคัญยิ่งกว่านี้หลายประเทศได้บางเห็นความสำคัญของการลงโทษความผิดฐานรับของโจรมากกว่า และการรับของโจรเป็นอาชีพ ในทางรุนแรงกว่าผู้กระทำความผิดหลักเสียอีก ทั้งนี้ ด้วยเหตุผลที่ว่า หากรัฐจะสามารถกำหราบปราบปรามทั้งผู้กระทำความผิดฐานรับของโจรธรรมดาและผู้รับของโจรเป็นอาชีพได้สำเร็จหรือแม้เพียงลงได้เพียงแล้วก็เท่ากับเป็นการตัดช่องทางหรือสื่อกลางของการรับ–ซื้อ–ขาย ของโจรลงไป เท่ากับเป็นการลดการกระทำความผิดที่เกี่ยวกับการประทุษร้ายต่อทรัพย์ลงไปโดยทางอ้อมนั่นเอง จึงจัดความผิดฐานรับของโจรเป็นความผิดเกี่ยวเนื่อง (Related Crime) และความผิดฐานใหม่ต่างหากนั่นเอง

---

[1] คำพิพากษาฎีกาที่ 209/2515

ในบทที่หนึ่งนี้ เป็นการเสนอข้อมูลทางวิวัฒนาการของกฎหมายว่าด้วยการรับของโจรในภูมิภาคต่าง ๆ ของโลกเท่านั้น จากการวิเคราะห์ข้อมูลในเบื้องต้นนี้เห็นได้ว่าวิวัฒนาการกฎหมายอาญาในเรื่องนี้คล้ายคลึงกัน อย่างไรก็ดี การศึกษาในบทนี้เป็นเพียงการสำรวจเบื้องต้นถึงบทบัญญัติของกฎหมายในต่างประเทศบางประเทศเท่านั้น วิทยานิพนธ์นี้จะศึกษารายละเอียดและวิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ ในเรื่องรับของโจรนี้ในบทต่อ ๆ ไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I18259394